

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

5 Quid sit blasphemia, quotuplex, & quàm graue peccatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

DUBITATIO IV.

Quando sacrilegium censendum sit esse peccatum mortiferum, quando veniale.

20
Quale peccatum.

Respondeo, Mortiferum esse, Primò, Quando procedit ex contemptu rei sacræ; vel cultus ad quem refertur: talia sunt sacrilegia hæreticorum, cum vasa sacræ, Sacramenta, altaria, templa, imagines Sanctorum, reliquias & similia violant, profanant, proterunt, vastant: cum Sacerdotes, Religiosos, vel alios viros Ecclesiasticos, quia tales sunt, malè tractat, contumeliis afficiunt, &c. tunc enim ipsum sacrilegium, seu violatio sanctitatis rei directè est intenta. Secundò, Quando fit aliquid voluntariè in materia graui, quod peculiarem repugnantiam habet cum rei sanctitate; vt si habens votum castitatis fornicetur, si actus matrimonij fiat in loco sacro, etsi occultè, extra casum necessitatis, &c. si longum opus seruire die festo.

Secùs si materia sit parua; vt si opus sit breue, vel si non habeat repugnantiam peculiarem cum sanctitate rei, sed solum generalem. quo modo omnia peccata repugnant sanctitati loci & temporis, & personæ; vt si quis loco sacro, vel die sacro detrahat proximo, se inebriet, malum alteri imprecetur, contractum iniquum faciat, &c. tunc enim malitia sacrilegij per se non est nisi venialis, etiam si peccatum, cui coniungitur, per se mortiferum sit. Tertio, Quando ex ignorantia vel negligentia crassa fit aliqua notabilis iniuria rei sacræ; vt si quis malè baptizet, consecret, absoluat; si in irregularitate vel censura ordinetur vel ordinet; si in peccato mortali vel excommunicatione Sacramentum administret, vel accipiat, & alia huiusmodi. Si autem ignorantia vel inaduertentia, ex qua procedit opus, sit leuis, erit solum veniale: si inculcata, nullum.

21
Pena sacrilegiorum.

De penis sacrilegiorum vide multa 17.q.4. Solum Notandum est hoc loco, non omnes sacrilegos incurrere penam excommunicationis lætæ sententiæ ipso facto, sed quosdam tantum. Primò, Percussores Clericorum; cap. 27. Si quis suadente. 17.q.4. Secundò, Incendarios, qui Ecclesias vel alia loca sacra incendunt & vastant; cap. Tua nos. 19. de sententia excommunicationis; estque communis sententia Canonistarum. Verum iste Canon hoc non efficaciter probat, vt ostendit Caietanus v. Excommunicatio, cap. 22. & Nauarrus cap. 27. n. 94. solum enim dicitur, etiam incendarios, ex quo sunt per Ecclesia sententiam publicatam, pro absolutionis beneficio ad Sedem Apostolicam mittendos: vnde Glossa dicit primùm excommunicandos per Episcopum, iuxta hunc Canonem, & tunc publicandos. nullus autem alius Canon est, per quem ipso facto excommunicentur, vt docent Caietanus & Nauar. supra. Itaque nisi consuetudine à Prælati approbata (quæ ex communi sententia Doctorum orta esse potuit) excommunicati sint, videri possunt non esse ipso facto excommunicati. Suares noster & quidam alij dicunt, illos esse excommunicatos per cap. Conquesti. 22. de sentent. excomm. vbi excommunicantur qui effringunt & spoliant Ecclesias: qui enim incendunt, possunt dici illas effringere, cum

omnino destruant; & spoliare, quia hoc nomine quæuis damnificatio rebus Ecclesia illata continetur; vt si quis frangat, vel laceret, vel comburat imagines, vestes sacras, &c. non minùs spoliatur quàm qui hæc secum asportat. Hæc sententia mihi probatur; cum enim hic Canon editus sit in Ecclesiæ fauorem, verba amplè sunt interpretanda, quantum orationis proprietas patitur.

Tertio, Qui effringunt & simul spoliant Ecclesiam vel alium locum pium; d. cap. Conquesti. 22. de sententia excommunicationis. Vbi nota, alterum non sufficere, sed vtrumque debere coniungi, effractionem & spoliationem; vt Caietanus cap. 21. v. Excommunicatio, & Nauar. num. 94. docent.

Quartò, Qui gabellas, collectas, & similia imponunt Clericis, vel imposita exigunt, vel exigunt absque Summi Pontificis concessu, de quo & aliis quibusdam contra libertatem Ecclesiasticam, vide Bullam Cænz Domini. vide etiam Concilium Trident. sess. 22. cap. 11. de inuasiõibus bonorum & Iurium Ecclesiasticorum, & locorum piorum.

DUBITATIO V.

Quid sit blasphemia, quotuplex, & quàm graue peccatum?

Blasphe-mia generatim significat omne contumeliosum & maledictum in aliquem, præsertim alicuius dignitatis & excellentiæ, vt ex Auctoribus profanis constat, & ex Apostolo 1. ad Corinth. 4. *Blasphemamur & obsecramus.* & ad Titum 3. *Admone illos neminem blasphemare:* hoc est maledicere, conuitiari, vt Hieronymus ibidem docet. Tamen ex vsu Patrum & Theologõrum ordinariè accipitur pro contumelia in Deum; qui est summiæ excellentiæ & dignitatis: nimirum cum aliquid dicitur, quo eius honori derogatur. Vnde D. Augustinus lib. de Moribus Manichæorum cap. 11. *Est autem blasphemia, cum aliqua mala dicuntur de bonis.* Itaque iam vulgo blasphemia non accipitur, nisi mala verba de Deo dicere. De hominibus namque dubitari potest: Deus vero sine controuersia bonus est. Quod igitur in homines est contumelia, hoc in Deum est blasphemia. Nauar. cap. 12. num. 81. sic definit: *Blasphemare est tacite vel expresse verbo vel scripto contra Deum vel Sanctos eius aliquid contumeliosum dicere.* Sed qua parte tendit in Sanctos, non tam videtur esse blasphemia, quæ Deum impetit, & religioni opponitur, quàm peccatum contra honorem Sanctorum, oppositum dulciæ. Verum tamen est quod Nauarrus dicit. Nam contumelia Sanctorum in Deum redundat; & hæc ratione habet rationem blasphemie, non autè quatenus sistit & terminatur in Sanctos. Formaliter itaque definiti potest: *Blasphemia est iniuriosa in Deum locutio; siue: Est locutio in Deum contumeliosa; siue: Est contumelia in Deum verbo irrogata.* Contumelia generatim dicitur omnis inhonoratio; seu omne signum vel factum, quo honori alterius derogatur. Directè enim opponitur honori. Nam etsi potissimum fiat verbis, quæ significandi principatum obediunt, sæpè tamen fit aliis signis, vt ex vsu probatorum Auctorum constat, & docet D. Thomas q. 72. art. 1. *Alia enim est contumelia*

23

Quid sit.

22

24

Contumelia.

verborum, alia factorum, vt si quis alteri in faciem spuat, si alapa feriat, &c. Sed ea tantum contumelia in Deum est *blasphemia*, quæ verbis agitur: sicut non omnis honoratio Dei est laus, sed ea sola quæ verbis fit. *Blasphemia* autem directè opponitur laudi diuinæ. Itaque sicut *laus* est honor qui Deo verbis & sermone defertur, cum excellentia eius pradicatur: ita *blasphemia* est contumelia quæ sermone infertur, cum indignè de Deo quis loquitur. Potest autem iste sermo vel esse interior, & sic erit *blasphemia cordis*; vel exterior, & erit *blasphemia oris*. Potest etiam fieri instrumento Mufico, vel scriptura. Omnibus enim his modis vitatum est inter homines loqui.

Contumelia quæ aliis signis fiunt, v. g. quas Iudæi Domino nostro inferebant conspuendo, velando, alapis cædendo, inter latrones crucifigendo, & similes, non erant propriè *blasphemia*, quia non erant iniuriæ verborum, sed factorum; neque consistebant in malè loquendo, sed in malè & iniuriolè ipsius personam tractando; quamuis simul plurimas verborum iniurias seu *blasphemias* his adiunxerint, erantque non tam sacrilegia quæ versantur immediatè non circa ipsum Deum, sed circa res ipsi dicatas & consecratas; quam infandæ contumelia in ipsam personam diuinam ob suam atrocitatem proprio nomine carentes & inloquibiles.

25
Est contra
Religionem.

Ex his patet, *blasphemiam* propriè & formaliter esse contra religionem, cum sit contumelia quædam verbalis in Deum, & eius turpitudine sita sit in eo quod verbis honori diuino detrahatur.

Non obstat quod D. Thomas 2. 2. q. 13. art. 1. velit *blasphemiam* opponi confessioni fidei; quia id verum est de ea quæ ex animo infideli procedit, vt cum hæreticus (quia sic sentit) dicit Filium esse minorem Patre, Deum esse auctorem malorum, Hæc enim *blasphemia* est confessio infidelitatis, ac proinde opponitur contrariè confessioni fidei; sicut infidelitas fidei. Ea verò quæ non procedit ex animo infideli, sed ex ira, præsertim si imprecando vel optando fiat, non opponitur propriè confessioni fidei. Non enim opponitur priuatim, sicut ommissio confessionis fidei virgente obligatione, vt per se constat: neque etiã contrariè, quia non censetur confessio infidelitatis, aut doctrinæ fidei denegatio, sed solum contumelia quædam, & laeso honoris diuini. Confirmatur, quia talis nihil enuntiat quod sit contra doctrinam fidei, sed solum optat & imprecatur, non quia putat id fieri posse, aut esse conueniens, sed vt se de Deo quodammodo vindicet. Simili modo qui odit Deum, optat illum non esse, aut non esse omnipotentem; non tamen agit contra fidem, aut eius professionem: quia non iudicat nec significat id ita esse, aut esse possibile, aut conueniens in se; quamuis iudicet esse conueniens suo affectui.

26
Est distincta
malitia.

Addo, etiã pleræque *blasphemias* etiam aliquid contra fidem enuntiant aut insinuant; hæc tamen deformitas formaliter est distincta ab ea quæ consistit ratione *blasphemias*. Alia enim malitia est, nolle credere, vel repugnare doctrinæ fidei; alia, repugnare honori diuino. Nam illud est commune multis aliis quæ non sunt contra honorem diuinum, nec vllam *blasphemiam* continent; v. g. negare purgatorium, indulgentias, Sacramentum matrimonij, & similia, est contra fidei confessionem, non tamen est *blasphemia*. Non enim omnes

hæreses sunt *blasphemias*. Itaque ratio *blasphemias* consistit in eo, quod dicatur aliquid repugnans non fidei cõfessionem, sed honori diuino. quamuis semper aliquo modo implicite vel explicitè illud sit coniunctum. Idem confirmatur ex eo quod *blasphemia* in confessione non sufficiat si dicat, Feci contra fidei confessionem, vel dixi hæresim; sed oportet dicere, *Blasphemauimus*; & tamen omnia peccata quatenus præcisè repugnant confessioni fidei, sunt eiusdem speciei; sicut omnes hæreses, vt sunt contra fidem, sunt eiusdem speciei.

Blasphemia tripliciter diuidi potest. Primò, ex parte actus, qui vel est interior vel exterior; & sic alia est *blasphemia cordis*, alia *oris*. Quidam addunt *blasphemiam operis*, cum ipso opere falsum de Deo significatur; v. g. per idololatriam, vel aliis in Deum factorum contumeliis: sed hæc propriè non est *blasphemia*, vt dictum est: quia *blasphemia* est iniuria verborum, non factorum. Secundo, ex parte modi; & sic alia est *enuntiativa*, alia *imprecativa*, alia (vt sic dicam) *dehonestatiua*.

Enuntiativa fit affirmando vel negando, idque tripliciter. Primò, cum Deo aliquid tribuitur, quod eius excellentiæ non congruit; vt si dicatur auctor malorum, crudelis, iniustus: si probroso nomine compelleretur. Secundo, cum negatur id quod ipsi competit; vt cum negatur trinitas personarum, vel generatio Filij, vel æqualitas Filij cum Patre, vel processio Spiritus sancti ex Filio. Eodem pertinet cum dicitur, *Negego Deum*; quamuis quidam putent id dici per modum iuramenti; vt sensus sit, Nisi ita sit, nego Deum. Sed reuerà est *blasphemia* saltem conditionalis. Non enim adducitur Deus in testem, sed negatur existere, nisi quod dicitur sit verum, qua in re est maxima iniuria, quod ex tam vili causa homo tam indignè de Deo loquatur, & paratus sit illi tantam contumeliam absolutè irrogare. Tertio, cum id quod proprium est Dei, tribuitur creaturæ, vt cum Pharisei dicebant: *In Beelzebub principe demoniorum eicit demonia*. quibus in verbis duplex erat *blasphemia*. Nam diabolo tribuebant id quod manifestè diuina fiebat virtute: & Christo, qui erat Deus, tribuebant commercium cum diabolo. Similiter cum idolo vel creaturæ dicitur: Tu es Deus meus, tu me ab hostibus meis liberaisti. Sic cum Israelitæ dicebat de vitulo constabili: *Isti sunt dii tui Israel, qui te educerunt de terra Egypti*; Exodi 32. Hi tamen tres modi non distinguuntur specie, sed sunt vnus rationis, vt docet D. Tho. q. 13. a. 1. ad 3. Nam attribuere Deo quod ei non conuenit, & remouere ab eo quod ei conuenit, non differunt nisi secundum affirmationem & negationem; quæ non variant rationem iniuriæ vel contumeliæ, sicut nec rationem notitiæ vel erroris. Ea autem quæ Deo sunt propria tribuere creaturæ, nihil videtur aliud, quam tribuere Deo quod ipsi non conuenit, & significare ipsum non distinguere à re creata, vt ibidem docet.

Imprecativa *blasphemia* est, cum quis optat siue imprecatur Deo malum. Talis est *blasphemia* damnatorum, & pessimorum hominum.

Dehonestatiua est, cum quis membra Christi, vel Sanctorum, indecorè & inhonestè nominat. Vide Natur. cap. 12. num. 85. & Caiet. in Summa v. *Blasphemia*.

Petes, Vtrum sit *blasphemia*, cum iuratur, vel ex ira dicitur, caput Dei, corpus Dei, sanguis, mors Dei; quibus loquendi modis milites lingua vulgari

gari sæpè solent vti. Respond. Si velint indicare, Deum ista habere secundum diuinitatem, est vera blasphemia; quia tribuitur diuinitati, quod ei non congruit: si verò loquantur in genere; & velint significare illa in Deo esse, eo modo quo in Ecclesia audierunt illa Deo competere, non est blasphemia; quia post incarnationem Domini illa verè Deo conueniunt. ita Caietan. & Nauarrus supra. Sunt tamen pessimi modi, & valde ad blasphemiam vergentes. quia illæ locutiones potius indicant ista per se conuenire diuinitati, & proferuntur modo satis indecoro.

29 Tertio diuiditur ex parte termini: hoc modo alia est in Deum immediatè, alia immediatè in Sanctos, vel in creaturam, vt ad Deum pertinet, mediatè verò in Deum. Prior iam satis explicata est. Altera quæ in Sanctos, non habet rationem blasphemiam propriè vt in ipsos terminatur; sed contumeliæ oppositæ honoris Sanctorum; & obseruantiam ipsi debita. quatenus tamen in Deum redundat, habet rationem blasphemiam, vt dictum est supra.

Blasphemia in Sanctos.

Dices, Cultus & laus Sanctorum non habet rationem latriæ, sed duliæ tantùm & obseruantiam supernaturalis: ergo neque contumeliæ Sanctorum habent rationem blasphemiam. Respond. negando consequentiam: quia minus requiritur ad rationem peccati quàm virtutis. Vt enim dicatur latria, requiritur vt directè intendatur honor Dei tamquam principale motiuum: vt autem fit iniuria Dei & contumelia, non requiritur vt ea sit directè intenta, sed sufficit vt ex opere quodammodo redundet, idque sit animaduersum. Sicut si quis diceret, aulicos Regis, quos ipsè magni facit, & honorari vult, esse homines imprudentes, vel mendaces, vel parum dignos illo gradu, &c. iniuriam faceret Regi: quia significaret Regem vel ignorare istos illorum defectus, vel talibus hominibus delectari, &c. Pari modo, cum quis maledicit creaturæ, non est blasphemia, si id fiat absque respectu ad Deum. Vnde non est peccatum mortale, si ab sit iniuria alterius: si verò id fiat in ordine ad Deum, quatenus est res Dei, sic est blasphemia in Deum: nam est ipsi Deo imprecari malum in suis bonis externis; vt cum quis maledicit rebus sui inimici, ipsi malum imprecatur. Similiter si quis aliquid in creaturis calumniatur tamquam non benè factum, vel quasi melius &

Maledicere creaturæ.

30 perfectius in sua specie fieri potuerint. Maledicere autem creaturæ quatenus nobis fuit occasio peccati, vel magnatum calamitatum, per se non est peccatum. sic Iob maledixit diei natiuitatis suæ; & Dauid montibus Gelboë. secus si molestia sit parua. Hæc enim non est iusta causa maledicendi; quomodo aurigæ maledicunt interdum suis equis, & nauæ ventis. Verum ordinariè non est nisi peccatum veniale, vt docet Caiet. 2. 2. quæst. 13. art. 1. & Nauar. c. 12. n. 86.

31 Grauius peccati.

Quod ad peccati huius grauitatè attinet, constat ex genere suo esse mortiferum valde graue. Est enim contumelia in Deum, & ipsum Deum directè impetit. Cum enim aliter Deo nocere non possit homo, lingua sua veluti funda contumelias & verborum iacula in eum vibrat. Et quidem si sit directè volita, vt dum fit animo conuertiendi Deo, siue ex odio in Deum, siue ex furore iracundiæ, sic est grauissimum inter ea quæ religioni opponuntur; quia intenditur malum Dei: in ceteris autem

hoc non intenditur. Vnde etiam est grauius idololatria, periurio, violatione voti, & sacrilegio. Hoc modo Glossa in cap. 18. Isaia ex Hieronymo dicit: *Omne peccatum comparatum blasphemia, leuius est.* Imò ex hac parte videtur grauius infidelitate: quia per infidelitatem non intenditur malum Dei. Si autem non fiat animo conuertiendi Deo, sed ex ira in hominem vel impatientia, sic non est grauius idololatria, & quibusdam aliis: est tamen peccatum mortiferum valde graue; quia graniter lædit honorem diuinum: sicut qui proximo detrahit, vel contumeliam facit aduertens quid agat, grauius peccat; etiam si directè non intendat illum lædere, sed ex quadam loquacitate, vel nimia libertate id fiat. Fieri tamen potest vt sit veniale. Primò, Si ioco vel in modum apologi dicatur; vt subinde fit in quibusdam narratiunculis. Tunc enim non est vera blasphemia: quia non intendit aliquid significare, quod sit Deo indignum, etsi modis loquendi non satis idoneis vtatur. Secundò, Si non aduertat saltem perfectè quid dicat; siue id fiat ex passione aliqua & subita indignatione, siue ex praua consuetudine, lingua mentem præuertente, vt docet Nauar. numero 84. Hoc ipso enim quo deest animaduersio, deest nouum voluntarium, & noua libertas; ac proinde noua culpa letalis. Vnde si nullo modo aduertat, vacabit omni culpa etiam veniali. Cui tamen ex consuetudine id accidit, tenetur sub peccato mortali illam consuetudinem corrigere, & operam dare ne in huiusmodi actus etiam inculpato prorumpat: quia sunt honori diuino iniuriosi. Vnde id omitendo censetur honorem Dei parui pendere, & parum curare quòd ipsi faciat contumeliam. Itaque etsi in confessione non teneatur illos actus explicare, cum non sint voluntarij vt actus, sed vt effectus, & solùm confusè in illa omissione & negligentia; tamen tenetur explicare se habere talem consuetudinem, eamque neglexisse emendare. Idem dicendum de simili consuetudine in iurando.

Potest esse veniale.

Petes Primò, Vtrum blasphemia possit esse venialis ex materiæ paruitate? Respond. Non posse, quia nulla in Deum contumelia potest esse parua, si cum plena animaduersione fiat. Sic neque periurium, neque idololatria venialis esse potest.

32

Petes Secundò, Vtrum omnes blasphemiam sint eiusdem speciei? Caietan. q. 13. art. 1. affirmat. ait enim: *Aduerte, quòd quia species blasphemiam non diuersificatur per Deum & Sanctos, nec per tria illa in littera numerata, nec per enuntiatione & desiderium, nec per honore, famam, & huiusmodi in vna & eadem specie est blasphemia Dei & Sanctorum; siue id fiat per modum maledictionis, siue contumeliæ, siue irrisionis, siue detractionis. Et infra: Hinc habes confessor, quòd varietas blasphemiarum pro diuersitate specifica non est inquirenda, sed pro maiori grauitate iudicanda.* Hæc sententia Caiet. est satis probabilis, si sola blasphemiam malitia consideretur. Confirmatur; quia valde probabile est, omnes contumelias seu apertas iniurias contra honorem alterius esse eiusdem speciei: similiter omnes detractiones siue iniurias occultas, quibus fama læditur; vt docet Emmanuel Sà in vltima editione Romana: ergo idem dicendum de contumeliis in Deum. Et quamuis detraçtio & contumelia in homines distinguantur, sicut furtum & rapina: quia contumelia læditur honor violentè, nimirum in presen-

An eiusdem speciei.

tia

ria hominis, vel ut ipse cognoscat & sentiat; detractio occulte, ut non sentiat: tamen in Deum hæc distinctio locum non habet. Nam omnia in eius præsentia fiunt. Vnde contumelia & detractio in Deum sunt eiusdem rationis, ut docet D. Thomas q. 76. art. 4. ad 1. & Caiet. hoc loco.

33
Quomodo
confitenda.

33
Addo tamen Primò, Si blasphemia procedat ex odio, vel desperatione, vel infidelitate, id esse necessariò in confessione explicandum: quia etiam si ipsa malitia blasphemiae per se sit eiusdem rationis, tamen accedit noua & distincta malitia ex motivo à quo procedit, & cuius affectu imperatur. Vnde cum malitia horum actuum sit planè distincta à malitia propria blasphemiae, accedit blasphemiae noua deformitas, quatenus ab illis procedit, & tamquam actus externus informatur. Secundò; aperiendum quoque; utrum procedat ex odio in Deum, ut fit in damnatis, & interdum in pessimis hominibus, an ex iracundiae furore. Nam & hæc peccata sunt diuersa rationis, & consequenter ipsi actui externo diuersam malitiam impertunt. Tertiò, verum fuerit directe volita, ut cum sit animo faciendi contumeliam Deo; an indirectè solum, ut cum fit ex ira erga hominem, ad ostendendam animi indignationem, vel ex impatientia absque prauo motu in Deum. Etsi enim indirectè volitum censeatur absolute voluntarium, & esse eiusdem speciei ac volitum directe; tamen id non habet locum, quando obiectum volitum est aliqua iniuria vel deformitas honestati virtutis contraria; ut patet cum inobedientia vel ingratitude est volita directe. Longè enim alterius rationis peccatum est, cum facis aliquid directa intentione ut legem vel præceptum Superioris violes; aliud cum solum indirectè id velle censeris: ut dum alia intentione vis & facis opus, quod contra legem esse nosti. Idem patet in violatione voti, iuramenti, & aliarum virtutum. Quare idem dicendum cum quis directa intentione blasphemiat, Dei contumeliam intendens. Hæc enim est formalissima blasphemia. Ratio est, quia cum aliquid directe est volitum, est peculiaris & positus affectus erga illud obiectum, qui ab illo speciem accipit: qui affectus non est in eo qui solum indirectè & interpretatiuè illud vult. Vnde si illud obiectum sit aliqua malitia, affectus ille incomparabiliter peior est, quam is quo solum intenditur aliqua voluptas, vel aliud non per se malum. habet enim positam tendentiam in malum tamquam in suum proprium obiectum: cumque in illud tendat tamquam in finem, respicit illud sub ratione illimitata, & non solum ut est in hoc vel illo actu. Itaque altiori modo est malitia in actu, cum est directe volita, quam cum indirectè so-

Quando
directè vo-
litum effi-
ciat distin-
ctam spe-
ciem.

lum. Sic incomparabiliter peius est violare legem odio legis, quam affectu voluptatis vel commodi: & facere alicui iniuriam affectu ipsi nocendi, quam tibi consulendi. Parii itaque modo multò peius est blasphemare Deum ut ipsi contumeliam irroges, quam ut iram tuam in hominem declares. Vnde non dubium est, quin hoc in confessione tamquam peculiaris species, in qua ipsa malitia est directe volita, sit aperiendum. Quarto, si fuerit blasphemia in Sanctos, id etiam aperiendum: quia etsi fortè, qua parte redundat in Deum, est eiusdem rationis ac alia blasphemiae; tamen additur noua malitia, quatenus ipsum Sanctum in se iniuria afficit. Verius tamen puto, blasphemiam in Sanctos etiam ut in Deum redundat, esse diuersam rationis; quia solum mediè circa Deum versatur, nisi fortè fiat expressè in ipsos quatenus habent respectum ad Deum.

De pœnis in blasphemis vide Castro lib. 1. de iusta hæreticorum punitione cap. 12. In veteri lege ³⁴ iussit Dominus lapidibus obrui, Leuit. 24. ^{Pœna blas-} ^{phemiae.} *Qui blasphemauerit nomen Domini, morte moriatur: lapidibus opprimat eum omnis multitudo populi, siue ille ciuis siue peregrinus fuerit.* Iure etiam civili morte plectendi: Auth. Ut non luxurientur in fine. Sed hæc pœna his temporibus ob defectum religionis & iustitiæ non seruatur, ut ait Lucas de Penna in l. Omnes. C. de delatoribus. & Julius Clarus §. Blasphemia, num. 3. atroces tamen quibusdam locis puniuntur morte; alia trimeibus, exilio, linguæ abscissione vel per tussione, ut refert Clarus. Iure Canonico laicis blasphemantibus olim erat constituta solemnis pœnitentia, ut patet ^{Pœnitentia.} cap. 2. de maledicis. Sed hæc modò non est in vsu. ^{ita.} Concilium Lateranense sub Leone X. sess. 9. §. Ad abolendam iubet ut non absoluantur in foro conscientiae absque grauissima pœnitentia. Hic tamen prudentia opus, & conditio ac capacitas personarum consideranda. Fumus v. Filasphemia, in fine dicit, hoc non esse vsu probatum: vnde totum relinquatur prudentiæ Confessoris, sicut in aliis criminibus. Ibidem statuitur, ut qui blasphemantem ^{Corripien-} ^{di.} audierit, eum acriter obiurgare teneatur, si citra periculum id fieri possit. Ad quod etiam tenemur, etiam si non speretur emendatio, modò aliud malum non timeatur; v. g. ne amplius blasphemet. Ratio est, quia tenemur honorem diuinum tueri. hic tamen prudentia opus est. Sufficit plerumque rei grauitatem absque alia verborum asperitate ob oculos ponere. Nulla censura huic sceleri annexa, nec iure communi absolutio seruata Episcopo. Quibusdam tamen locis Episcopi sibi referunt: sed hoc DD. intelligunt de blasphemia publica.

Hactenus de Religione & vitiis ei aduersis.